

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

3. Viæ Angelicæ durationis extensio, quantum absque diuinatione potest,
determinata taxatur.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

rationis absoluto, & perfecto vñ die sexto conditis vñum saltem ante tentationem, & eorum peccatum, opponens illud Genes. 1. *hinc vidit Deus curia, que fecerat, & erant valde bona*, que de die sexto, in qua conditi homines sunt dicta fuerit: atqui aliquid, ex factis à Deo Angelis erant: ergo eo die, non mali, sed boni, & valde boni omnes Angeli erant: ac subinde, nec dum vñus peruersus, nec eorum via, in qua peccarunt, finita. Plus probat obiectio, quam nunc disputatur, & contenditur, si quid probat. Nempe neminem Angelorum ante elapsum diem sextum peccasse, quod & supradictis, & Patribus, & rationi, non congruit. Sed nihil ad præsens adhuc probat: Nam de iis, quæ à Deo sex diebus facta textus expresserunt, & narrauerat nempe de corporeis, ea verba expressæ sunt, non de incorporeis, & pure spiritualibus, de quorum creatione toto hoc capite nihil; tamen ibi, & capite secundo, ea dicat, vide Angelorum creatio legitime à Patribus, & Theologis inferatur, vt vidimus. Secundo: sextus ille dies diuisibilis, & determinatis partibus aliquoties constans, multis, & magnis (scilicet vespere, & mane, in quibus horæ viginti quatuor, quadrantes nonaginta sex continentur, minuta vero innumera) & si de factis omnibus, etiam Angelis, is locus intelligatur, vidisse etiam illos bonos, in sexto illo die, licet postea aliqui peccarint horis, vel hora postrema, & facti fuerint mali, viamque egressi, verum haberet, Certum igitur sic viam Angelorum sextum creationis rerum diem non transisse.

5. Quo vero intra sex illos dies tempore fuerit determinate finita: an sexto illo die, quinto &c. vel primo, & an diei quo finita via Angelica fuit, vespere, vel mane, aut qua demum eius hora, minuto, aut instanti, pure diuinationis negotium videtur: de quo facilius aliorum sentia referam, quam propriam sententiam dicam. Gregor. Nissen. orat. Cathechet. capite sexto, Angelum hominis ad imaginem, & similitudinem Dei conditi, inuidia peccasse sensit: quare die sexto, inuidia adhuc stetit cum vltimo eius Dei, & opus Dei postremum homo fuerit. Sed, etsi hominis inuidia Angeli peccarint, de quo questione vltima, cum futurum, & creandum, ad similitudinem Dei absolute antèius prauitudo, facta esset, vt ipsi inuideret: quare, eo Angelorum peccato admisso, multo ante sextum diem potuit eorum via finiri. Cyprian. de ieiunio, & tentationibus Christi, Chrysost. Homil. 22. in Genes. Auth. de mirabilibus sacre Scripture capite secundo, apud Aug. tomo tertio, Isidor. 1. de sum. bon. capite duodecimo, sent. 7. Beda tom. 8. lib. questionum, questione nona ante sextum diem, quo conditus homo est peccasse, ac via finita cecidisse aiunt, quod commune Patribus, & Scholasticis. Caterum Isidorus, & alij, id non satis solide probant ex illo Ioan. 8. *ille homicida erat ab initio*, & in veritate non stetit, ex quo oppositum potius probatur. Non quidem, quia in veritate non stetit, de deceptione Eue per serpentem verbis illis, *eritis sicut Di*. Quæ post conditos homines peracta à diabolo fuit intelligi debeat (vt censet Vaf. citat. d. 229. contra quem offendimus supra veritatis nomine gratiam intelligi) sed quia illud homicida erat Angelorum peccatum, ob quod demones effecti sunt non fuit, vt bene Valquez ibi, capite vndecimo, verius fin. sed neque esse potuit homicidium antequam conditi homines sexta die essent, vt eo textu contenditur probari. Dicitur ergo homicida, quia ad primum mundi homicidium, Abelis scilicet, fratrem Cain induxit iam diabolus peccato proprio, effectus: dicitur autem ab initio, non prout initium instans primum creationis rerum, aut Angeli significat, sed primam mundi tandu, vsque permanentis partem vulgari initij mundi acceptione, quæ non solum durationis partes aliquoties plures continet, sed annos. Sed facilius, planiusque intelligitur, si homicidium, non acta, sed aptitudine, germanius ad eum textum intelligatur pro mortalitate hominum in mundum inducta per peccatum, quod primis hominibus diabolus suasse, iuxta id, Sap. 2. *inuidia diaboli*.

Christoph. de Ortega de Deo Vno, Tomus II.

li mors introiit in orbem terrarum, quod sane post sextum diem fuit. Sed quidquid de hac probatione sit, tamen sententia hæc diem, & determinatum intrinsecæ tempus via Angelicæ non designat, quod inquirimus, sed tempus, seu terminum solum eius extrinsecum, quo scilicet Angeli iam extra viam erant.

6. Glossa in id Genes. 1. *Disiit Deus lucem à tenebris* censet: primo creationis mundi die malos Angelos tenebricosos peccasse, ac eos deturbatos, à bonis, & sanctitatis splendore perpetuo illustribus, ac splendens, sicut lucem à tenebris æternam seiuinctos, ac diuisos: quare vsque ad tempus diuisionis lucis à tenebris Angelorum vtrorumque viam durasse. Bernard. sermone primo, de aduentu. Diabolum in icu oculi verbis illis *eritis sicut Di*, & in momento cecidisse docuit, ac proinde eius viam fuisse finitam, Acetius eam terminatam asseruit Isidorus. 1. de summo bono, capite duodecimo, sententia septima citata illis verbis. *Nam mox, vt factus est in superbiam erupit, & statim, vt factus est cecidit*, nisi illud mox, & statim morali, & vulgari, quam physica & stricta acceptione Isidorus vsurpauerit: sic enim idem atque Bernardus intellexit. Porro Nif. senis. 1. philosophiæ, capite tertio, seu potius Nemessius de natura hominis, capite primo, apud romum quintum Biblio. Patrum, part. 3. & Damascen. 2. de fide. capite quarto, assererunt, idem Angelis lapsum, seu peccatum fuisse, atque mors hominibus est. Post lapsum enim praclusa iam est (inquit Damascen.) illis omnis respiciendi facultas; quemadmodum, & hominibus, postquam ex hac vita migraverunt. Quod ipsum æquivalentibus verbis expressit. Sed, cum non dicant, quandam mali Angeli ante suum lapsum steterint, nihil ibi de via Angelicæ duratione definiunt; solumque poenitentia locum datum eis in via non fuisse docent, sed statim immediate post lapsum, sicuti, & hominibus post mortem, siue vbi primum mortui absolute, & in facto esse, sunt, supplicium iniunctum. Hoc etiam solum voluit Elias Cretens. orat. 3. Nazienzen. contra Iulian. ad ea verba: *quo circa cum potentia &c.* scribens. *Post lapsum nullus est Angelis poenitentia locus quemadmodum, nec hominibus post mortem.* Quare hæc testimonia, non ad præsentem, sed ad sequentem questionem spectant. Sicut & aliud Fulgentij capite tertio de fide ad Petrum: *Aquitatis suprema iudicio initium damnationis in ipsa auersione voluntatis*; pars Angelorum à Deo aucta, inuenit: *vt non aliud ei esset incipere, eam pariter, quam illius beatifici boni dilectione destitui.* Hoc præter negatam Angelis poenitentia locum, aliam difficultatem tangit examinandam, d. r. questione prima de tempore, seu instanti quo demonum poena cepit: an in ipso, quo lapsi in peccatum fuerit: nam lapsum ipsum, vt primo fuit eius supplicium, & poenam fuisse, vt verba sonant, omnino repugnat, de quo ibidem. Sed quidquid de hoc sit: cum nihil ibi de duratione, qua post instantis creationis Angeli lapsi fuerint, dicatur testimonium hoc (vt de aliis diximus) de re præsentem non est.

7. Concludo ergo in re certa de assignatione determinate intrinsecæ durationis, via Angelicæ, ultra quam progressa non fuerit, breuem quidem fuisse in quo æque, atque in incertitudine terminationis intrinsecæ illius, scholastici omnes conveniunt. Rigidè vero loquendo non fuisse brevissimam, & qua minor à nobis designari, explicare non possit, & duratione icus oculi necessitate, vt Bernardi verba sonant, respondeat. Etsi enim Angelis perfectissimis hierarchiæ, chorique, & gradus Hierarchici supremi, ea duratione plene de re tanta deliberandum, & paululum etiam minor, satis esset, ac subinde eorum via (quæ absque sufficiente ad plene deliberandum duratione, nequit absolui) sufficeret; at poenitentia innumerorum Angelorum Hierarchiarum, chororum graduumque inferiorum plenæ deliberationi, ac subinde via id solum temporis satis non esset. Cum autem superiorum inferiorumque Angelorum via æque, eiusdemque durationis physice fuerit, vt supra diximus, atque omnes scholastici docent, (etsi de morali via, & in instantibus Theologicæ acceptis aliter loquantur) id temporis via etiam superiorum Angelorum Hierarchiarum & chori supremi datum esse, quantum plene inferiorum

morum

morum Angelorum infimæ hierarchiæ deliberationis
fufficeret, tenendum est. His autem iuxta oculi, ad ple-
nè deliberandum, & viæ proinde abolitionem non ef-
ficeret fufficiens. Accedit viæ, & deliberationis plene tem-
pus non adeo ante curatur Angelis à Deo credi præ-
stent potest, vt nil amplius, co, sue quo deliberare
absoluta non possent, concessum ad deliberandum de
præceptis tam grauius cum rigidus, avarusque temporis
exactor, & deliberationis notitæ executor Deus nun-
quam fuerit, vt nec diuersionis, otio, reſpiratiue alicui
locum faciat, nec tempus relinquat, fed deliberare vt-
geat anhelò denique. Cum, vltra tempus necessarium
non solum physice, sed morali prudenter, ac non mi-
nus dura, & exactrice providentiæ deliberationi prima
Angelorum de re ipsis præcepta, prælium deinceps inter
primo succedens, & primo transgressores Angelos
fuerit, obfessurus bonis, malisque fualionibus iniunctum
habitu fcriptis (vt vidimus), & quæstione quarta, iterum
minutus videbimus) deliberationibus aliis notis Ange-
lorum, vt in alterutra prima perſisterunt, tempus am-
plius viæ Angelicæ prouifum fuit, duratio prolixior.
Certe his omnibus inſpectis glosſæ ſententiæ memoratæ
ex allegorica cuius textus interpretatione, & diſſiſt De-
lucem à tenebris in re à Deo incerte decifioni libenter
adhæreo; tametsi ſubdubius, & harenis adhuc: cui
neque pro ea ſententiæ firmum aliquid fundamentum
inueniam, vbi pedem figam, nec niſi ſuſpenſus, & ha-
ſitanti ſimilis gradiar.

QVÆSTIO II.

*De loco pœnitentiæ Angelorum in
statu viæ.*

D Vplex de loco penitentiae Angelorum in via est apud Theologos difficultas. Prima de possibili: an infelix sit locus penitentiae dati in via, Angelis absolute potuerit? Secunda, an eis datus de facto fuerit? Prima ex natura, & voluntatis Angelice flexibilitate, vel inflexibilitate ab eo affectu, quam semel concipit, omnino pendet: cum penitentia conceptum iam affectum de quo habenda est essentialiter supponat: quare: nisi a semel concepto flexibilis absolute Angelis sit, eius de affectu prout penitentie ipsi absolute erit impossibilis. Ne vero in hac difficultate equivoce laboretur, & ubi nulla est, questionem moveamus; de absoluta inflexibilitate penitentiae; & inflexibilitate naturae, & voluntatis Angelicæ: a semel debito deliberato affectu inquirimus. Nam de moralis quadam inflexibilitate, seu difficultate, à prima deliberatione absistendi, quam sapientiores etiam, homines habent qui ægrius à dictamine, & proposito primo absistunt, quia perfectioni virtutis, quæ parvis notitia, & cognitione de rebus deliberant, quam minus sapientes, eo quæ difficultas, ac difficilis, quam sapientiores, & sapientiores sunt, dubium non est. Quia Angelis ea moralis inflexibilitas, atque à semel concepto ex plena deliberatione proposito abscedendi impossibilitas additur: cum infimæ hierarchiæ, & chori Angeli hominibus sapientissimis (quorum eis custodia à Deo mandatur) intelligentia, & sapientia longe præstant. Accedit malorum Angelorum qui lapsi fuerant in peccatum, ac à subinde solos penitere poterat, superbia, quæ, vel ex qua peccauerant facit esse in malo proposito obfirmationes, immobilioresque ab illo: superbis enim valde difficultior est diffaminis, & propositi primi tractatio, vi experientia quotidiana docemur. Secunda difficultas de loco penitentiae Angelorum in via de facto datis supposita etiam eorum flexibilitate à proposito primo, & semel admisso peccato, quam statuerunt scilicet, quia est ex aliis principis dirimenda.

CERTAMEN I.

Absolute Angelorum in via inflexi-
bilitatis, Patroni fundamen-
ta dissecta.

[illegible]